

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W RYCHTALU ZA 2020 ROK

I. WPROWADZENIE

Podstawowym aktem prawnym, który sankcjonuje działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). Oprócz zadań wynikających z ustawy zasadniczej, Ośrodek realizuje również zadania wynikające z innych ustaw, a w szczególności:

- 1) Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.)
- 2) Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
- 3) Ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1297)
- 4) Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.),
- 5) Ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
- 6) Ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.),
- 7) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
- 8) Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.)
- 9) Ustawy z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
- 10) Uchwały nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007).

Obszarem działania GOPS jest Gmina Rychtal obejmująca 10 sołectw. Gmina położona jest na powierzchni 96,75 km². Liczba mieszkańców gminy na dzień 31.12.2020 r. - 3830 osób.

II. ORGANIZACJA

Szczegółową strukturę organizacyjną Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rychtalu oraz podział zadań określa Regulamin Organizacyjny. Pracownicy zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymagania ustawowe w zakresie posiadania kwalifikacji. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. w GOPS zatrudnionych było 8 osób:

Kierownik GOPS -1 osoba

Pracownicy socjalni – 2 osoby

Aspirant pracy socjalnej – 1 osoba

Inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego – 1 osoba

Inspektor ds. świadczeń wychowawczych i administracyjnych – 1 osoba

Asystent rodziny – 1 osoba

Opiekun w pomocy społecznej - 1 osoba

Wszyscy pracownicy zatrudnieni są na umowę o pracę z czego 6 pracowników na pełnym etacie, 1 na ½ etatu i 1 na 1/3 etatu.

III. FINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Finansowanie działalności ośrodka pomocy wynikającej z zadań ustawowych i statutowych odbywało się z systematycznie przekazywanych środków z dotacji na zadanie zlecone, dotacji na dofinansowanie zadań własnych gmin oraz środków własnych gminy.

Dotacje na realizację zadań zleconych wyniosły 5 481 893,02 złotych.

Dotacje na dofinansowanie zadań własnych gminy wyniosły 164 841,49 złotych.

Pozostałe źródła (Fundusz Pracy) to 561,00 złotych.

Środki własne gminy to kwota 585 156,16 złotych.

Szczegółowe wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej obrazuje tabela nr 1.

Tabela nr 1. Wydatki GOPS

Dział	Rozdział	Treść	Wydatki
851		Ochrona zdrowia	
	85153	Zwalczanie narkomanii	1 889,00
852		Pomoc społeczna	
	85202	Domy pomocy społecznej	218 262,89
	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	0
	85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	4 564,88
	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	19 729,57
	85215	Dodatki mieszkaniowe	20 144,77
	85216	Zasiłki stałe	56 131,92
	85219	Ośrodki pomocy społecznej	307 447,53
	85230	Pomoc w zakresie dożywiania	35 263,26
	85295	Pozostała działalność	6 795,07
854		Edukacyjna opieka wychowawcza	
	85415	Stypendia dla uczniów	6 452,45
855		Rodzina	
	85501	Świadczenia wychowawcze	3 926 373,27
	85502	Świadczenia rodzinne świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia społeczne	1 436 786,78
	85503	Karta Dużej Rodziny	142,75
	85504	Wspieranie rodziny	161 043,11
	85508	Rodziny zastępcze	16 009,39
	85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	15 415,03
Razem			6 232 451,67

IV. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Celem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomocy udziela się osobom i rodzinom na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizmu lub narkomanii, trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza:

- a) dla osoby samotnie gospodarującej – kwota 701 złotych;
- b) dla osoby w rodzinie – kwota 528 złotych;
- c) w przypadku rodzin, które utrzymują się z gospodarstwa rolnego dochód z 1 ha przeliczeniowego miesięcznie – 308 złotych.

Osobom i rodzinom, którzy mają dochód rzeczywisty większy od kryterium dochodowego określonego w ustawie, w szczególnie uzasadnionych przypadkach może być przyznana pomoc pieniężna lub w naturze w postaci specjalnego zasiłku celowego.

Brak współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji a także nieuzasadniona odmowa podjęcia pracy przez osobę bezrobotną mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania lub wstrzymania świadczenia pieniężnego.

Pomoc społeczna organizowana jest przez organy administracji rządowej i samorządowej w związku z tym Ośrodek Pomocy Społecznej wykonuje zadania zlecone gminie bądź zadania własne gminy.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowywanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne,
- praca socjalna,
- organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- dożywianie dzieci,
- sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,

- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie,
- utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej, ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy.

Powody przyznawania pomocy przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr. 2 Powody przyznawania pomocy w 2020 roku

Lp.	Powód trudnej sytuacji rodzinnej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo	36	95
2.	Bezdomność	1	1
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	73
	w tym: wielodzietność	14	69
4.	Bezrobocie	12	33
5.	Niepełnosprawność	24	44
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	26	43
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	7	21
	w tym: rodziny niepełne	6	18
8.	Alkoholizm	9	15
	Narkomania	0	0
9.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	4
10.	Zdarzenia losowe	0	0
11.	Sytuacja kryzysowa	0	0

Należy podkreślić, iż osoby korzystające z pomocy mogą znajdować się w trudnej sytuacji życiowej z jednego lub kilku powodów oraz mogą z niej korzystać kilkakrotnie w ciągu roku.

Do najczęściej udzielanych świadczeń pieniężnych należą:

- ✓ zasiłek stały – jest to świadczenie przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom samotnie gospodarującym, niezdolnym do pracy z powodu wieku oraz osobom pozostającym w rodzinach niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy spełniającym kryterium dochodowe;

✓ zasiłek okresowy – to świadczenie, które przysługuje na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej i przeznaczone jest dla osób i rodzin bez dochodu lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium;

✓ zasiłek celowy – jest to świadczenie przyznawane na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

ZASIŁKI STAŁE

Zasiłki stałe realizowane są w ramach zadań własnych gminy. Na realizację zadania wydatkowano kwotę 56 131,92 złote, z pomocy skorzystało 9 osób, ogółem przyznano 108 świadczeń. Znalazły one swoje źródło finansowania w przyznanej dotacji na dofinansowanie zadań własnych w kwocie 44 905,00 złotych oraz środkach własnych w kwocie 11 226,92 złote.

ZASIŁKI OKRESOWE

Na pomoc w postaci zasiłków okresowych w roku 2020 wydatkowano kwotę 5 512,34 złote, z czego dotacje objęły kwotę 4 345,65 złote a środki własne 1 166,69 złotych. Pomocą objęto 4 osoby, wypłacono ogółem 13 świadczeń.

ZASIŁKI CELOWE I SPECJALNE CELOWE

Z pomocy w postaci zasiłków celowych i w naturze skorzystało 45 osób, którym decyzją przyznano świadczenie. Na tę formę pomocy wydatkowano kwotę 5 392,23 złote. Zasiłki specjalne celowe przyznano 22 osobom na kwotę 8 825 złotych.

SCHRONIENIE

W 2020 roku nie skierowano nikogo do schroniska ani do ośrodka interwencji kryzysowej, nikt nie wymagał takiej formy pomocy.

PRACA SOCJALNA

Praca socjalna to działalność zawodowa polegająca na prowadzeniu polityki społecznej w zakresie podnoszenia dobrobytu i poprawy jakości życia jednostki i społeczeństwa oraz złagodzenia ludzkiego cierpienia i rozwiązywania problemów społecznych. To także stały kontakt z rodziną i wspieranie jej w pokonywaniu trudności jakie napotyka w codziennym życiu. Nie bez znaczenia pracę pracownika socjalnego ujmuje się jako służbę drugiemu człowiekowi. To on pomaga wówczas, gdy wszystko inne zawodzi. W roku 2020 pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną ze 74 rodzinami.

ZAPEWNIENIE POSIŁKU

Dożywianie dzieci i zapewnienie jednego gorącego posiłku dziennie osobom tego pozbawionym jest zadaniem własnym obowiązkowym gminy. Adresatami są dzieci od 0-7 roku życia, uczniowie szkół podstawowych, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych oraz osoby dorosłe w trudnej sytuacji życiowej w szczególności samotne, starsze, chore, niepełnosprawne, jeżeli ich dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego

określonego w ustawie o pomocy społecznej. Formą realizacji dożywiania jest zakup posiłków lub przyznanie zasiłku celowego na zakup żywności.

Realizując wieloletni program rządowy "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 ośrodek wydał decyzje na pokrycie kosztów dożywiania dzieci (46 uczniów) oraz decyzje o przyznaniu zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności dla rodziców dzieci, które korzystały z dożywiania w związku z sytuacją epidemiczną, jak również na pomoc finansową na zakup żywności dla 37 rodzin. Łączny koszt sfinansowania programu wyniósł 35 263,26 złotych z czego 18 323,76 złotych zostało sfinansowane z dotacji a 16 939,50 złotych ze środków własnych.

USŁUGI OPIEKUŃCZE

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze świadczone w środowisku. Obejmują one pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną zaleconą przez lekarza oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem. Usługi opiekuńcze są zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym.

W 2020 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rychtalu została zatrudniona opiekunka na ½ etatu. Usługami opiekuńczymi objęto 4 rodziny. Kwota wydatkowana na wynagrodzenia dla opiekunki to 18 482 złote, natomiast zwrot kosztów za usługi opiekuńcze na mocy wydanych decyzji wyniósł 3 260,60 złotych.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

W przypadku, gdy nie można zapewnić osobie niezbędnej pomocą w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, osobie takiej przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Podstawą do skierowania osoby do domu pomocy społecznej jest niepełnosprawność, trudna sytuacja socjalno – bytowa, długotrwała choroba. W roku 2020 z pomocy w postaci finansowania pobytu w domu pomocy społecznej korzystało 7 osób. Decyzje dotyczyły osób samotnych oraz w takim stanie zdrowia zarówno fizycznego jak i psychicznego uniemożliwiającego samodzielną egzystencję. Na konto domów pomocy społecznej w Kochłowach, Chruście, Tyszowcach, Kamiennej, Gierałcicach, Marszałkach i Raclawicach zgodnie z naliczonymi opłatami przekazano kwotę 218 963 złote.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rychtalu, ze względu na wydane decyzje przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznające dodatkowe świadczenia dla podopiecznych przebywających w domach pomocy społecznej, wydał decyzje zmieniające odnośnie wysokości ponoszenia opłat ze strony Gminy Rychtal. Zgodnie z tymi decyzjami na konto ośrodka wpłynęły środki zwrotu nadpłat w kwocie 1 750,00 złotych

Dofinansowanie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej jest zadaniem wymagającym dużych nakładów finansowych przy niewielkiej ilości osób korzystających. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w domu pomocy społecznej pokrywa sam zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu, pozostałą kwotę do wysokości całkowitych kosztów utrzymania w placówce dopłaca rodzina a następnie gmina, z której pochodzi osoba umieszczona w domu pomocy społecznej.

ZADANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O ŚWIADCZENIACH OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Składki na ubezpieczenia zdrowotne są naliczane i odprowadzane za osoby pobierające zasiłki stałe. W 2020 roku opłacono składkę na ubezpieczenie zdrowotne 7 osobom, przyznano 84 świadczenia na kwotę 4 565,88 złotych – to zadanie zostało sfinansowane z dotacji na dofinansowanie zadań własnych w kwocie 3 500,00 złotych i ze środków własnych w kwocie 1 064,88 złotych.

DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE

1. **Dodatek mieszkaniowy** jest formą pomocy dla rodzin, osób, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Dodatki mieszkaniowe przyznawane są na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych. Wypłata dodatków jest zadaniem gminy realizowanym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rychtalu. Pomoc w postaci dodatku ma na celu zmniejszenie wysokich kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, ponoszonych przez osoby i rodziny o najniższych dochodach. W okresie sprawozdawczym dodatek przyznano 10 rodzinom, wydatkowano kwotę 19 134,77 złotych.

Nowelizacja prawa energetycznego z 26 lipca 2013 r. (Dz.U. poz. 984) wprowadziła pojęcie odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej. Zgodnie z przyjętym zapisem w Prawie energetycznym w art. 3 pkt. 13c – jest to osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej. Aby otrzymać **dodatek energetyczny** należy: - posiadać ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego, - złożyć wniosek o dodatek energetyczny z załączoną umową sprzedaży energii elektrycznej, której stroną jest osoba pobierająca dodatek mieszkaniowy, - zamieszkiwać w miejscu dostarczania energii elektrycznej. Dodatki energetyczne w całości są finansowane z dotacji na zadania zlecone. W roku 2020 przyznano 3 rodzinom na łączną kwotę 407,36 złotych, zgodnie z decyzjami wydanymi przez GOPS.

POMOC MATERIALNA O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW

Zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Rychtal z dnia 25 sierpnia 2020 roku, zadania z zakresu świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Rychtal realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rychtalu. W okresie wrzesień/ grudzień ośrodek wypłacił świadczenia dla 4 rodzin na kwotę 6 452,45 złotych z czego 5 161,96 złotych sfinansowano z dotacji a 1 290,49 złotych ze środków własnych.

REALIZACJA ZADAŃ W ZAKRESIE ZWALCZANIA NARKOMANII

Na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 1 889 złotych na zakup narkotestów. Zakup ten pozwolił na efektywniejsze działania policji mające na celu rozpoznawanie i eliminowanie problemów związanych z narkomanią.

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie jak i różnego rodzaju uzależnienia należą obecnie do najpoważniejszych problemów społecznych. Biorąc pod uwagę ich degradujący wpływ na życie człowieka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa społeczne problemy te nabierają szczególnego znaczenia. Działania nakierowane na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie realizowane są w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. Przypadkami przemocy w rodzinie na terenie Gminy Rychtal zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny. W pracach zespołu biorą udział przedstawiciele pomocy społecznej, prokuratury, policji, szkoły, opieki zdrowotnej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacji pozarządowej, kurator oraz prokurator. Głównym celem Zespołu jest ochrona ofiar przemocy w rodzinie w tym inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc oraz koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ofiar przemocy w rodzinie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rychtalu zapewnia obsługę organizacyjno–techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupy robocze, które zajmują się pracą z konkretnymi rodzinami, ofiarami i sprawcami przemocy w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. W roku 2020 wpłynęło do Zespołu Interdyscyplinarnego 5 „Niebieskich Kart”. Pomocą zespołów interdyscyplinarnych objęto 39 osób, w tym 13 kobiet i 14 mężczyzn. Odbyło się 8 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, powołano 14 grup roboczych. Łącznie w 2020 roku prowadzonych było 12 procedur „Niebieskiej Karty”, zakończono 8 procedur z czego 5 z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, natomiast 3 zakończono z powodu braku zasadności podejmowania działań.

Pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego oraz zawodowego i rodzinnego udzielono łącznie 15 osobom.

Członkowie tego zespołu nie pobierają żadnego wynagrodzenia ani diety.

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Ustawa z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ustawa wskazuje, że pracę z rodziną organizuje ustawa lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. W naszej gminie zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rychtalu. Ustawa wprowadza funkcję tzw. asystenta rodziny. Asystent rodziny ma na celu pracę z rodziną w problemach nie tylko wychowawczych, lecz także w sprawach codziennych. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy.

Opieką asystent rodziny w 2020 roku objętych było 6 rodzin, w tym jedenaścioro dzieci.

Wydatki związane z zatrudnieniem asystenta rodziny były finansowane ze środków własnych i wyniosły 21 683,11 złotych. Na podstawie umowy z Wojewodą Wielkopolskim w ramach realizacji zadania „Program asystent rodziny na 2020 rok” asystent otrzymał jednorazowe świadczenie w wysokości 561,00 złotych za uciążliwość pracy w dobie pandemii.

Do zadań gminy należy współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W 2020 roku gmina wspólnie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kępnie ponosiła koszty pobytu siedmiorga dzieci w rodzinie zastępczej. Koszt gminy wyniósł 16 009,39 złotych.

PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE

Na mocy podpisanego przez Wójta Gminy Rychtal porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w Kępnie zatrudnione zostały 3 osoby na prace społecznie użyteczne. Osobom tym naliczono i wypłacono wynagrodzenie, które w 60 % refundował PUP. Rzeczywiste wydatki związane z pracami społecznie użytecznymi to kwota 2 344,84 złotych.

ROBOTY PUBLICZNE

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rychtalu, na mocy umowy o organizowanie robót publicznych z Powiatowym Urzędem Pracy w Kępnie, zatrudnił jedną osobę na stanowisku Aspirant pracy socjalnej. Łączna kwota refundacji poniesionych przez GOPS kosztów wyniosła 6 132,36 złotych.

PROGRAM „WSPIERAJ SENIORA”

W dniu 10 listopada 2020 roku Gmina Rychtal podpisała umowę z Wojewodą Wielkopolskim na udzielenie dotacji na realizację programu „Wspieraj Seniora”. Realizatorem tego programu był Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rychtalu. Zadanie to polegało na zapewnieniu wsparcia Seniorom w wieku 70 lat i więcej (w szczególnych wypadkach poniżej 70 roku życia), którzy zdecydują się na pozostanie w domu w związku z pandemią. Usługa wsparcia polegała w szczególności na dostarczaniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej.

Środki finansowe z Programu „Wspieraj Seniora” przeznaczone były na dofinansowanie organizacji i realizacji usługi wsparcia.

Łączny koszt realizacji tego programu (listopad- grudzień) wyniósł 4 450,23 złote, z czego 2 597,14 złotych sfinansowane zostało z dotacji a 1 853,09 to środki własne.

POMOC ŻYWNOŚCIOWA

W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rychtalu realizował pomoc w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym Podprogram 2019. Z pomocy skorzystało ogółem 731 osób.

V. ŚWIADCZENIA RODZINNE

Utworzony z dniem 01.05.2004 r. Dział Świadczeń Rodzinnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rychtalu realizuje zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz o funduszu alimentacyjnym.

Od 1 maja 2004 r. weszła w życie ustawa z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.), która stworzyła system wsparcia dla rodziny. Celem systemu jest większe wsparcie finansowe oraz adresowanie pomocy dla

rodzin faktycznie tego potrzebujących. Realizowana jest ona w naszej gminie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Prawo do świadczeń rodzinnych przysługuje każdej rodzinie, jeżeli spełnia obowiązujące w ustawie kryterium dochodowe, według którego dochód na osobę w rodzinie w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy nie przekroczył 674,00 złotych netto lub 764,00 złotych w rodzinie z dzieckiem niepełnosprawnym oraz spełnia pozostałe warunki wynikające z ustawy.

Ustawa wymienia cztery grupy świadczeń:

- zasiłek rodzinny z systemem dodatków,
- świadczenia opiekuńcze,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie,

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami.

Do ustawy wprowadzono Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna.

Od dnia 1 listopada 2019 r. wysokość zasiłku rodzinnego, wynosi miesięcznie:

- w wieku 0-5 lat - 95,00 złotych miesięcznie na dziecko,
- w wieku 6-18 lat - 124,00 złotych miesięcznie na dziecko,
- w wieku 19-24 lata – 135,00 złotych miesięcznie na dziecko

oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

- urodzenia dziecka – 1 000,00 złotych jednorazowo,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400, 00 złotych miesięcznie,
- wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 95,00 złotych miesięcznie na trzecie i następne dzieci uprawnione do zasiłku,
- rozpoczęcia roku szkolnego-100,00 złotych jednorazowo,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do pięciu lat – 90,00 złotych i powyżej 5 lat -110,00 złotych miesięcznie,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (internat) –113,00 złotych miesięcznie,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (dojazdy) – 69,00 złotych miesięcznie.

W okresie sprawozdawczym wypłacono 3 010 zasiłków rodzinnych na łączną kwotę 342 983,00 złote.

Ilość oraz kwotę wypłaconych dodatków do zasiłku rodzinnego w 2020 roku przedstawia tabela nr 3.

Tabela nr 3. Dodatki do zasiłków rodzinnych wypłacone w 2019 roku

Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu:	Ilość wypłaconych dodatków	Kwota dodatku w złotych
urodzenia dziecka	14	14 000,00
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu	157	58 668,00

wychowawczego		
samotnego wychowywania dziecka	108	20 844,00
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	426	39 568,74
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	146	15 720,00
rozpoczęcia roku szkolnego	256	15 794,64
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	338	22 105,61
Razem	1 445	186,700,99

Świadczenia opiekuńcze

Zasilek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego od 1 listopada 2019 roku wynosi 215,84 zł. miesięcznie.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem przysługuje matce lub ojcu dziecka albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W okresie od stycznia 2020 roku do grudnia 2020 roku świadczenie pielęgnacyjne wynosiło 1 583,00 zł. miesięcznie.

Wprowadzono również do systemu świadczeń rodzinnych, nowe świadczenie - **specjalny zasiłek opiekuńczy** wynosi on obecnie 620,00 zł miesięcznie. Otrzymują go osoby, na których ciąży obowiązek alimentacyjny i które zrezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad członkiem rodziny legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności. Taki zasiłek jest uzależniony od kryterium dochodowego. Przysługuje, gdy łączny dochód dwóch rodzin: rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki – w przeliczeniu na osobę – nie przekroczył obowiązującego kryterium dochodowego dla osób otrzymujących świadczenia rodzinne – 764,00 złote. Przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego obowiązkowe jest przeprowadzanie wywiadu środowiskowego.

W miesiącu maju 2014 roku weszła w życie ustawa o ustaleniu i wypłacie **zasiłków dla opiekunów**. Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Ilość oraz kwotę wypłaconych świadczeń opiekuńczych w 2020 roku przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4. Świadczenia opiekuńcze przyznane w 2020 roku

Rodzaj świadczenia	Ilość wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń w złotych
--------------------	-----------------------------	---------------------------------------

Zasiłki pielęgnacyjne	1 164	248 965,00
Świadczenia pielęgnacyjne	185	335 086,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	8	4 960,00
Zasiłek dla opiekunów	24	14 880,00

SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE

Gminny ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązany jest do naliczenia i odprowadzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne od osób pobierających określone świadczenia opiekuńcze, jeśli nie posiadają innej możliwości ubezpieczenia się z innych źródeł. Składki te są finansowane z dotacji na zadania zlecone i wyniosły w analizowanym okresie 15 410,00 złote zrealizowano 101 świadczeń.

JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA

W styczniu 2013 r. weszła w życie kolejna zamiana do ustawy o świadczeniach rodzinnych dotycząca jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, która wynosi 1 000,00 zł. jednorazowo (jest to forma wsparcia zapisana w ustawie o świadczeniach rodzinnych, o którą mogą się ubiegać osoby spełniające również kryterium dochodowe i wynosi ono 1 922,00 zł. netto). O zapomogę mogą się starać osoby w ciągu jednego roku od dnia narodzin, które przedłożą odpowiednie zaświadczenie lekarskie lub zaświadczenie wystawione przez położną, potwierdzające pozostawanie pod opieką medyczną kobiety w okresie ciąży oraz zaświadczenie o dochodach.

W 2020 roku wypłacono 30 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka na łączną kwotę 30 000,00 złotych.

ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE

Od 1 stycznia 2016 do ustawy wprowadzono nowe świadczenie rodzicielskie, przysługujące matce lub ojcu w określonych sytuacjach przez okres 52 tygodni od dnia narodzin dziecka w kwocie 1 000,00 zł. miesięcznie. W okresie sprawozdawczym wypłacono 88 świadczeń na kwotę 83 584,00 złotych.

FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

W 2008 roku weszła w życie ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Realizowana jest ona również w naszej gminie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł. miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Od 1 października 2019 r. kryterium to wynosi 800,00 złotych. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do

ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

W ramach realizacji ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w roku 2020 przyznano i wypłacono 128 świadczeń na łączną kwotę 57 729,00 złotych.

USTAWA „ZA ŻYCIEM”

W miesiącu marcu 2017 roku do działu świadczeń rodzinnych przekazano część zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Dotyczy wypłaty jednorazowego świadczenia w kwocie 4000,00 zł. O jednorazowe świadczenie mogą się starać osoby w ciągu jednego roku od dnia narodzin które przedłożą odpowiednie zaświadczenie lekarskie dokumentujące ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Jednorazowe świadczenia przysługuje bez względu na dochód. W roku 2020 nie wypłacono żadnego świadczenia z wyżej wymienionej ustawy.

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O KARCIE DUŻEJ RODZINY

Jednym z działań wspierających rodziny wielodzietne jest realizacja ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z ofert instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie karty ułatwia dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. W praktyce Karta Dużej Rodziny zapewnia zniżki przy zakupie jedzenia i kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek oraz paliwa. Obniża także koszty rachunku za usługi telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy pociągami i komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach. Karta jest przeznaczona dla wszystkich członków rodzin wielodzietnych czyli takich, w których wychowuje się trójka lub więcej dzieci. Od 1 stycznia 2019 r. karta przysługuje także tym rodzicom, którzy kiedykolwiek posiadali troje dzieci. Karta dla rodziców wydawana jest dożywotnio.

W roku 2020 wydano 55 kart dla 20 rodzin. Koszty obsługi tego programu wyniosły 142,75 złotych, które w całości zostały sfinansowane z dotacji na zadania zlecone.

PROGRAM RZĄDOWY „DOBRY START”

W 2018 roku po raz pierwszy realizowano program rządowy „Dobry start”, który stanowił wyprawkę dla dzieci, które rozpoczynały nowy rok szkolny. Program realizowano w miesiącach od lipca do listopada. W 2020 roku wsparciem objęto 450 dzieci, wartość wypłaconych świadczeń to kwota 135 000,00 złotych. Koszty obsługi tego programu wyniosły 4 360,00 złote i objęły wynagrodzenie dla osób realizujących to zadanie oraz koszty zakupu licencji i zakup artykułów biurowych.

ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE 500+

Od 1 kwietnia 2016 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje ustawę o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, która stworzyła nowy system wsparcia dla rodzin. Prawo do świadczenia przysługiwało każdej rodzinie, jeżeli spełniało obowiązujące w ustawie kryterium dochodowe wg którego dochód na osobę w rodzinie nie przekroczył 800,00 zł netto lub 1 200,00 zł netto, gdy członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne.

Od lipca 2019 roku prawo do świadczeń wychowawczych przysługuje każdej rodzinie bez względu na dochód. Zadanie to finansowane jest z dotacji na zadania zlecone oraz częściowo ze środków własnych. W 2020 roku w gminie Rychtal ze świadczeń wychowawczych skorzystały 382 rodziny, łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 3 880 562,90 złotych. Koszty obsługi programu „500+” wyniosły 45 810,37 złotych, z czego 32 657,54 złote sfinansowane zostało z przysługującej dotacji na koszty obsługi świadczeń. Wydatki w ramach obsługi przeznaczone były na wynagrodzenie i pochodne od wynagrodzeń 43 019,58 złotych oraz zakupy licencji, usługi informatyczne, opłaty abonamentów telefonicznych i odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

VI. WNIOSKI I POTRZEBY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rychtalu realizuje wiele działań, które skierowane są do mieszkańców w celu zaspakajania ich potrzeb, a w szczególności niwelowania nierówności społecznych. Ważnym elementem było i jest przeciwdziałanie występowaniu negatywnych zjawisk np. występowania przemocy, uzależnień, problemów opiekuńczo-wychowawczych rodzin z dziećmi. Istotne znaczenie ma też wspieranie osób z niepełnosprawnościami, w szczególności osób starszych i samotnych.

Realizacja zadań w tych obszarach na pewno jest konieczna i wymaga kontynuowania. Jednak z powodu obecnej sytuacji występowania stanu epidemii, w wyniku dokonujących się zmian gospodarczych oraz zmian w przepisach prawnych, zmienia się również struktura klientów pomocy społecznej, ich oczekiwania i potrzeby, z których wynika, iż pomoc finansowa, choć nadal ważna, nie może stanowić jedynej formy wsparcia. Działania muszą być wielokierunkowe, zabezpieczające nie tylko sferę materialną, ale przede wszystkim mające działać aktywizująco na lokalną społeczność.

Obecnie nie można jednoznacznie wskazać jakie będą skutki pandemii, ale w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości poniżej przedstawiono potrzeby, aby realizować zadania w zakresie pomocy społecznej:

1. Stałe monitorowanie bieżącej sytuacji epidemicznej i podejmowanie działań zmierzających do udzielania doraźnej pomocy mieszkańcom w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych;
2. Prowadzenie diagnozy sytuacji życiowej mieszkańców, a w przypadku rozeznania potrzeb gminy w czasie epidemii lub po jej zakończeniu podejmowanie odpowiednich działań;
3. Kontynuowanie realizacji wszystkich zadań w zakresie pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb umożliwiających życie odpowiadających godności człowieka;
4. Kontynuowanie i rozwijanie partnerskiej współpracy między instytucjami, podmiotami – głównie ośrodkami pomocy społecznej, służbą zdrowia, oświatą, prokuraturą, sądem, kuratelą, policją oraz gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych;
5. Rozwój współpracy o charakterze ponadlokalnym. Szukanie skutecznych, innowacyjnych rozwiązań;
6. Kontynuacja realizacji gminnych programów;

7. Utrzymanie na tym samym poziomie standardów związanych z pracą socjalną oraz kontraktu socjalnego w pracy z osobami wymagającymi wsparcia;
8. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się działaniami w obszarze przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie poziomu wiedzy nabytej na szkoleniach, warsztatach, konferencjach, seminariach, dobrych praktykach, itp.

Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Rychtalu

Dorota Dirbach-Poprawa